

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1830 - 2024/1896 - 2024/2210
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.02.2025/50
Karar Numarası : 2025/33
Başvuran : E.B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın ameliyat olduktan sonra şiddetli ağrıları olduğu halde ceza infaz kurumu görevlilerince hastaneye sevkinin gerçekleştirilmediği, acil servis görevlilerinin kötü muamelesine maruz kaldığı, can sağlığının tehlikeye atıldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçelerinde özetle;

- a. Afyonkarahisar Devlet Hastanesinde ameliyat olduğunu, ameliyattan sonra şiddetli ağrıları olması sebebiyle 2/9/2024 tarihinde Kurum Revirine çıktığını, durumunu belirtmesine rağmen kendisiyle ilgilenilmediğini,
- b. 2/9/2024 gecesi ağrıları olduğu için 112 Acil Servisinin çağrıldığını, acil serviste sağlık sorunlarıyla ilgilenilmediğini, kendisine karşı kötü muamelede bulunulduğunu,
- c. Sağlığının tehlike altında olduğunu iddia etmiştir.

3. Muhatap Afyonkarahisar 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

- a. Başvuranın 22/8/2024 tarihinde Afyonkarahisar Devlet Hastanesine sevk edilerek ameliyat edildiği, ameliyat sonrası 4 defa ilaç reçete edildiği,
- b. 29/8/2024 tarihinde şikayetleri neticesinde Hastanede MR çekildiği,
- c. Başvuranın 6/9/2024 tarihinde Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Beyin Cerrahi Polikliniğine sevkini yapıldığı ve ilaç reçete edildiği,
- ç. Başvuranın fizik tedaviye ilişkin şikayetleri nedeniyle Manyetik Rezonans (MR) çekimi yapıldığı, MR raporuna uygun olarak ilaç reçete edildiği,
- d. 18/9/2024 tarihinde sağlık şikayetleri sonucu başvuranın Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği,
- e. Başvuranın hastane sevk ve muayenelerinin takip edilerek gerektiği zaman yeniden hastaneye sevkinin sağlandığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

f. Konuya ilişkin olarak Afyonkarahisar Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma yürütüldüğü ve görevli personel hakkında ön inceleme başlatıldığı belirtilmiştir.

4. Muhatap Kurumun yazılı görüşüne karşı başvuran, sunulan yazılı görüşte özetle;
 - a. Gerekli tedavilerin sağlanmadığını,
 - b. Şiddetli ağrılarının devam ettiğini,
 - c. Sağlık sorunlarının çözüme kavuşturulmadığını iddia etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; (...) yönlerinden incelenir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Başvuran, sağlık sorunlarına ilişkin şikayetlerinin giderilmesi için gerekli sevk işlemlerinin yapılmadığını ve can güvenliğinin tehlikeye atıldığını iddia etmiştir.

12. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*" başlıklı 71'inci maddesi şöyledir:

"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi

ettirilir."

13. "İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir." (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39.)

14. Ceza infaz kurumunda tutulan mahpuslar bakımından Anayasanın 17'nci maddesi devlete kişilerin insan onuru ile bağdaşır koşullarda tutulmalarını sağlama ve infazın yöntemi ile infaz sürecindeki davranışların mahpusları ceza infaz kurumunda kalma dolayısıyla zorunlu olarak ortaya çıkan sıkıntı ve üzüntü seviyesinden daha fazla bir ıstıraba maruz bırakmama pozitif yükümlülüğünü yüklemektedir (AYM, *Mete Dursun*, B. No: 2012/1195, 18/11/2015, para. 87).

15. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AİHM], *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

16. AİHM, sözleşmecî bir devletin makamlarının, vatandaşların tümüne sağlamakla yükümlü oldukları tıbbi tedaviyi vermeyi reddederek, bir kimsenin hayatını tehlikeye attıkları kanıtlandığında bu durumun AİHS'in 3'üncü maddesi açısından sorun doğurabileceğini belirtmektedir (AİHM, *Kıbrıs/Türkiye* [BD], B.No: 25781/94, 12/5/2014, para. 219).

17. Ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No:47152/06, 23/3/2016, para. 137).

18. Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine (CPT) göre; mahpusların gözetim altında buldukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir hekime erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, hekime danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (CPT, *Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri Raporu*, Strazburg, 1993, s. 2).

19. Başvuranın sağlık kuruluşlarına zamanında sevk işlemlerinin yapılmayışı sebebiyle hastalığının tedavi edilemediği yolundaki iddiaları, muhatap kurum tarafından gönderilen cevabi yazı, ekleri ve ilgili içtihatlarla birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın 22/8/2024 tarihinde ameliyat edildiği, ameliyat sonrası ilaç reçete edildiği, 29/8/2024 tarihinde uygulanan MR işlemi sonucuna göre ilaç reçete edildiği, 2/9/2024 tarihinde başvuranla ilgilenilmediği gibi bir durumun söz konusu olmadığı, başvuranın öncelikle revire sevk edildiği, ardından gece acil servisin çağrıldığı, bu bağlamda Kurum İdaresi tarafından ivedi bir şekilde önlem alındığı anlaşıldığından başvuranın sağlığa erişim hakkının zarar görmediği, 6/9/2024 tarihinde Beyin Cerrahi Polikliniğine sevk işleminin yapıldığı, 18/9/2024 tarihinde şikayetleri üzerine Acil Polikliniğine sevkini sağlandığı ve ilaç reçete edildiği, 30/9/2024 tarihinde MR randevusuna istinaden hastaneye sevkini sağlandığı ancak MR cihazı bozuk olduğu için çekim yapılamadığı, yeniden MR randevusu alındığı ve sevk planlamasına dahil edildiği anlaşılmış olup; başvuranın sağlık kuruluşlarına sevk edilmediği ve tedavi imkanlarından mahrum bırakıldığı yolundaki iddiaları destekleyici nitelikte herhangi bir bilgi ve belge bulunmadığından, söz konusu iddialar bakımından kötü muamele yasağının ihlal edilmediği neticesine ulaşılmıştır.

V. KARAR

A. Bařvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliĐine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileğine,

11/2/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aliřan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye